

POVZETKI / ABSTRACTS

1. Danijela Antić: *Psychedelic drugs: An escape from the prison*

In Plato's "Phaedo", Socrates states that the body is the prison of the soul, that "the body confuses the soul". Dualist views such as Plato's, and later the mind-body distinction of Descartes, now paralleled with the brain-body distinction or "cerebral mystique" inevitably leads to a view of the body as a prison, a physical vessel confining us to this world and by default, its causal laws. With recent growth rates in depression, anxiety and similar disorders, I believe that this view resonates within the world today; The advancement of scientific understanding into the effects of genes, hormones as well as our environment all leading to the very depressing conclusion that we are not in control. With belief in a soul going out of fashion, we are seemingly doomed to a determined existence. But wait! No need to give up just yet. Recent studies into the effect of psychedelics have given glimpses of what our bodies are capable of, what we are capable of. The profound effect and incredible potential of such drugs has been known throughout history and has been compared to practices of eastern thought, such as meditation. Psychedelic drugs might lead to more control over influences and a more holistic view of the body and mind, not viewing the body as a prison anymore but accepting our physicality and all it is capable of.

2. Eva D. Bahovec: *With your brain and my looks, Telo v filozofiji in psihoanalizi*

Filozofski in znanstveni diskurzi o telesu so že od začetkov moderne dobe vpeti v široko polje kulturnih in umetniških praks. Prispevek je namenjen prikazu njihove vpetosti v razne pojavne oblike normativne oblasti, ki niso ne preprosto odpravljive ne zvedljive na skupni imenovalac univerzalnosti. Zato so v nadaljevanju v ospredje postavljeni dispozitivi teles, pogledov in prostorov na ozadju njihove obeleženosti s spolno razliko, ki jo je mogoče osvetliti s pomočjo Lacanove vrnitve k Freudu. Disciplinirajočemu pogledu oblasti je postavljena nasproti spektakelska funkcija in "vladanje z razkazovanjem", ki jo prispevek tematizira kot psihoanalitično dopolnilo nadzorovanja in feministično kritiko filozofije.

3. Izidor Barši: *O krutosti*

Krutost predstavlja za misel in teorijo težaven problem, ki je zvezan s temeljno nezmožnostjo njenega mišljenja. Tako dobi krutost največkrat mesto šele potem, ko misel uspe nakazati osnovno ekonomijo nasilja. Slednje ima opraviti s cilji in sredstvi, predvsem pa, poudarja Etienne Balibar, z idealnostmi, v imenu katerih se izvaja nasilje. A ta ekonomija se nikoli v polnosti ne izide in kar preostane je presežek nasilja, ki uhaja tako ekonomiji ciljev in sredstev kakor samemu mišljenju. Ali lahko na podlagi takšne tujosti krutosti in mišljenja sklepamo dlje o enem ali drugem? Balibar ponudi nekaj iztočnic, ki jih ne razvije dlje. Krutost poveže z užitkom, s Freudovimi primarnimi procesi ter ji pripiše materialnost v nasprotju z idealnostjo nasilja. Te iztočnice bomo poskusili razviti s samim Freudom, hkrati pa jih sopostavili pojmovanju »teatra krutosti«, kakor ga razvijata Gilles Deleuze in Felix Guattari v njuni knjigi *Anti-Ojdip*.

4. Alena Begić: *Položaj telesa v postmodernej družbi in možnost reinterpretacije telesa skozi reinterpretacijo islama*

V današnjem času se zdi, da ne obravnamo telesa samo kot nečesa, kar nas osvobaja pritiskov družbe in kulture, temveč tudi kot nekaj, kar je bolj prvinsko, bolj *resnično* ali bolj *avtentično* od duha. Za slednjega menimo, da je bolj ali manj izsiljeni produkt, odvisen od družbe, njenih zakonov in standardov. Tako nagnjenje k obravnavi telesa kot nečesa, kar nam bo zagotovilo večjo raven resničnosti, lahko posebej zasledimo pri moderni znanosti, ki svojo ključno kredibilnost išče v telesu. V svetu brez absolutov in objektivne avtoritete, prevzemata telo in narava spet simbolno vlogo neke večje resničnosti; vlogo usodne prvine, ki bo človeka rešila tiranije izbire in odločanja v neoliberalistični družbi.

Skozi zgodovino je telo pogosto obravnavano kot medij, preko katerega se je človek *oddaljeval* ali se *približeval* Bogu. V želji, da bi postali eno z Bogom ali čistim umom, so pripadniki različnih religij in kultov zaničevali telo, ter povzdigovali trpljenje kot način doseganja višje ravni resnice. V pojavu krščanstva se je zgodilo ponižanje Boga – utelesil se je in s tem pokazal človeku, da ga sprejema kakršen je; da se je mogoče povezati z Bogom tudi brez zaničevanja svoje telesne narave. V obeh primerih – zaničevanje telesa in slavljenje telesa skozi utelesitev Kristusa – zasledimo to nesrečno dinamiko *povzpenjanja* in *spuščanja*, ki človeka že veke vekov bremeni in mu odkrito ali prikrito preprečuje, da bi se udeležil v svoji človeški enkratnosti.

V prispevku se bom med ostalim fokusirala na pojem »izvirnega greha« ki je usodno oblikoval človekovo doživetje telesa na Zahodu, ter ga interpretirala skozi prizmo islama, ki »izvirnega greha« kot takega ne pozna. Govorila bom o pomenu telesa in zemeljskega obstoja v islamski filozofiji, ter o možnosti reinterpretacije telesa skozi kulturo, ki se s krščansko neizogibno prepleta.

5. Filip Draženović: *Metafore telesa v zgodnjenovoveški politični misli*

Namen prispevka je prikazati uporabo metafore telesa v novoveški politični misli. V tem kontekstu se bom posvetil tako telesu in organom, ki ga sestavljajo (politična anatomija), kot tudi boleznim, ki lahko to telo ogrozijo (politična patologija in terapija, ter odnos zdravnik-bolnik). Posredno se bom navezal na organicistično razumevanje družbe, ki je tesno prepleteno še z nekaterimi drugimi metaforami, na primer tisto o družini. Uvod v besedilo bo predstavljala obča analiza metafor in njenega pomena. Kot temeljne vire analize bom uporabil različna besedila (F.A. Pelzhoffer, Edward Forset), po večini manj znanih avtorjev, ter se izognil avtorjev, ki so bili predstavljeni že večkrat (Hobbes, Kantorowicewa analiza dveh kraljevih teles). Predstavljeno pa bo tudi različno slikovno gradivo. Politični razmislek bom povezal s takrat uveljavljenimi medicinskimi in teološkimi prepričanji, ter na vse skupaj pogledal tudi iz prizme retorike oziroma skozi prepričevalno vlogo, ki so jo govorili imeli. Sam prispevek se bo nahajal nekje na stičišču zgodovinskega in filozofskega.

6. Nikola Jovic: *Body of Opportunity – antinomies of expression of individuality*

Some time during the last century it seemed as if the age old philosophical problem of Mind-Body dichotomy had run its course with the cognitivists and researchers from different scientific fields giving their final verdict on the matter. Whether we're looking at this problem from the scientific or highly metaphysical perspective, what all (or at least most) of the takes on this issue are dealing with is the question of where the mind and consciousness are located and from where are they coming from? Looking at it from that perspective it seems as if the body is either used as a jumping off point to talk about the mind, or it's merely reduced to pure empirical evidence. Almost as if it's an afterthought. In this paper I'll try to approach this problem from the perspective of the body, by taking a closer look at occurrences where we're inclined to interpret the appearance of a body as an expression of the mind. By looking at the newest developments in science, new trends in the social sphere and analyzing pop cultural phenomena, such as James Cameron's Avatar, I'll try not to ask whether the mind can be reduced to its body, but instead ask why are we in a lot of cases reducing our bodies to our minds. Sometimes deliberately altering our bodies so that we can achieve this 'one-to-one match' of our body to our mind. This realization of that gap, and the deliberate action of bridging it I call The Body of Opportunity.

7. Dunja Jovičić: *Nicolas of Cusa – Understanding the relationship between God and its creation: how each natural thing is an image of the collective whole*

In this presentation, the author will try to present the main ideas of Nicolas of Cusa, a renaissance philosopher and theologian who's relatively unknown nowadays, but at the same time remembered as one of the most influential figures of the post—scholastic period. As for his ideas and due to the topic of this conference, the author will focus on his explanation of God and how it is related to the created world and, also, where is the exact difference between this point of view and the scholastic one. We'll have a chance to see Nicola's conception of the infinite Universe and how he describes the Universe as an imprint of God in the visible world. The author will also try to give an extensive explanation of all the implications in Cusa's work that lead to pantheism and how is that the opposite of scholastic dualism. All of that will be presented to finally show the main role the concept of body had in Cusa's work, primarily in his *De Docta Ignorantia*.

8. Andrija Jurić: *The 'I' and the 'Body'*

I would try to present the dichotomy of Mind-Body problem in the history of philosophy from an epistemological point of view. The problem and concept of the body itself is, perhaps, best shown in the Philosophy of Mind. In fact, one can argue that the concept of the body is dialectically constructed in the history of philosophy in correlation and as opposite to the idea of the mind. Through works of early philosophers and also Avicenna, Descartes, Fichte and others, I would show that the notion of distinction is an epistemological one in nature. In his Meditations, Descartes excludes everything not directly know as a certainty, and not directly 'himself'. He concludes that he is *res cogitans*, a 'thinking thing', thus replacing the idea of himself as a corporeal thing with the idea of himself as a disembodied mind. Fichte continues this tradition with the ideas of the 'I' and 'not-I': 'I' posits itself through Tathandlung, and anything else outside that self-positing self-activity is 'not-I'.

9. Nejc Kralj: *Človeško telo med naravo in družbo pri Friedrichu Engelsu*

Prispevek bo poskušal orisati vlogo telesa v marksistični misli, pri čemer so bo osredotočal predvsem na dela Friedricha Engelsa in njegove poskuse osnivanja materialistične teorije nastankov človeka in človeške družbe, ki jih bomo postavili tudi v širši kontekst dialektičnega materializma. Ta poleg nekoliko bolj poznanih ekonomskih, socialnih, političnih in zgodovinskih aspektov, vezanih bistveno na človeka, vsebuje tudi sebi lastno filozofijo narave, ki tvori osnovo marksistične ontologije. Po Engelsu obstaja zgolj ena »substancia,« tj. materija, ki ima eno primarno lastnost, gibanje, vladajo pa ji dialektični zakoni, na podlagi katerih materija na sebi povsem notranji način razvija vedno bolj kompleksne oblike. Tako na neki točki pride do nastanka življenja, kjer se v skladu z Darwinovo evolucijsko teorijo ponovno oblikujejo vedno novi organizmi, nakar nastopi človeška vrsta. Tu pa se zdi, da se vse obrne na glavo: človek je namreč podrejen zgodovinski in ne (zgolj) naravni nujnosti, zakonom napredovanja produktivnih sil, diferenciacije dela in na tej podlagi nastajajočega in propadajočega družbenega ustroja. Da pa bi se marksizem lahko vzpostavil kot enoten *Weltanschauung*, mora med naravo in zgodovino najti nek vezni člen. Prispevek bo poskušal pokazati, da to vlogo pri Engelsu igra ravno človeško telo, kot tisti naključni produkt evolucijskih procesov, ki se izkaže za prekomerno produktivnega, zaradi česar začne izdelovati in uporabljati lastna produktivna sredstva, kar pa vpliva nazaj na njegov lasten telesni razvoj. Obenem se pojavi še potreba po delitvi dela in po govoru, s čimer dobimo osnovne pogoje za razvoj prvih družbenih form.

10. Marija Kujundžić: *Maurice Merleau-Ponty: To perceive or not perceive*

From the dawn of time, our vision has been directed towards some kind of viewing point. The importance of vision has been recognized in various forms of knowledge, and although Philosophy shows differently throughout history, in the mid-20th century, Merleau-Ponty sees Perceiving as a subjective experience implying the combination of psychological factors next to the sphere of the language. In the center of the perceiving world, Merleau-Ponty puts the Body as a symbol with which he will be able to uncover the meaning of perceiving and Phenomenology - that is yet to be explained. The author is going to distance from the key point in the Bodies manifestation. Merleau-Ponty speaks of the Bodies' role to transform ideas into things and alludes to that act by naming it the "metamorphosis". The Metamorphosis is manifested through the sexual being and its sexuality. Change is always a movement from one thing to another, and here it changed in the sphere of existence, but in an interplay of necessity and accident. The main paragraphs that will be reviewed in the "Phenomenology of Perception" will help set an example to conclude just what Merleau-Ponty is arguing for...

11. Martin Lipovšek: *Starizem in dolgoživost*

Starizem je vedno bolj pereč problem sodobne družbe. S povečevanjem deleža starejšega prebivalstva tako v Evropi kot v Sloveniji, postaja vedno bolj aktualen tudi boj proti diskriminaciji do starejših ljudi. Natančneje lahko starizem opredelimo tremi sestavnimi elementi, ki jih je izpostavil Robert N. Butler že leta 1969: predsodki do starosti, staranja in starejših ljudi; diskriminacija starejših, predvsem v delovnem okolju in tudi v družbenem okolju ter

institucionalna politika in postopki, ki ohranjajo stereotipna prepričanja o starejših, le-ti pa zmanjšujejo možnosti starejšim generacijam za zadovoljivo življenje in zmanjšujejo njihovo osebno dostojanstvo. Starizem je v javnosti malo poznan, čeprav povzroča ljudem mnogo škode. Zato se države in organizacije, kot so WHO, borijo proti temu problemu. Na podlagi osnovne predpostavke sodobne politične filozofije lahko zavrnemo starizem, ker tako kot druge oblike diskriminacije vseh ljudi ne obravnava z enako skrbjo in dostojanstvom. Za poglobljeno razumevanje starizma se lahko naslonimo na naslednje teorije: teorijo socialne identitete, teorijo medosebnega kontakta in teorijo upravljanja terorja in strahu. Pri premisleku kaj bo s starizmom v prihodnosti ne moremo mimo dejstva, da se bo lahko obdobje starosti korenito spremenilo. Napredek v medicini in farmaciji (razvoj "dolgoživostnih tehnologij") lahko zagotovi bolj zdravo in daljše življenje starejših ljudi. To lahko spremeni tudi izražanje starizma v družbi. S pomočjo predstavljenih teorij, pa tudi s podrobnim razumevanjem funkcioniranja predsodkov (z razlikovanjem na deskriptivne in preskriptivne predsodke) je mogoče argumentirati, da bo starizma manj, če bodo starejši ljudje zdravo živeli dlje časa. Če drži hipoteza, da bo zdravo in daljše življenje starejših ljudi zmanjšalo starizem, potem imamo za razvoj dolgoživostnih tehnologij tudi močan argument na področju etike.

12. Ruel Mannette: *Finessing of Society*

While there have unquestionably been major shifts in internet technology through social media and monitoring, as well as, the massive biomedical changes tech such as CRISPR will usher in, there are other areas our society has changed that may have just as impactful an effect. As much as CRISPR can serve to radically alter what we often consider fundamental aspects of ourselves we may be overly sacralizing such tech while allowing ostensibly more benign yet equally potent technology to discipline our society physically. I am speaking specifically about the excesses of the fitness trend that has been sweeping the contemporary world. This paper will highlight some specific areas from Fitbit, Instagram culture, mirrors fitness, and treadmills and the way such technology came to exert a physically shaping force over our organic bodies. My argument is that fitness as an activity is not an inherent negative. Yet, 'fitness' in its contemporary instantiation serves to prop up an inherently flawed system. The "fitness industry" serves to subsidize the inherent failures of an overly sedentary populace demanded by our current economic and political paradigm. The fact that exercise was once do-able within work highlights the bizarre juxtaposition when the identical activity has been converted into a commercialized niche. Walking to work is seen as absurd, yet running the same distance on a treadmill is considered healthy? A deep disconnect has formed between our marketed conceptions of 'normal' health and general human activity and exercise.

13. Olga Markič: *Sodobni vidiki problema telo - duh*

Descartesova zastavitev problema telo - duh je zaznamovala tako filozofske diskusije kot tudi znanstveno raziskovanje duševnih procesov. V prispevku se bom osredotočila predvsem na raziskovanje v kognitivni znanosti in poskušala pokazati, kako je reševanje tega problema povezano z različnimi pristopi, ki jih pogosto označujemo kot paradigme v kognitivni znanosti. Pri

tem bom izpostavila predvsem razlike v pogledih na vlogo telesa, kar bom ilustrirala s primerom iz športa.

14. David Menčik: „*The new twin paradox? The thought experiment showing the possible consequences of voluntary and involuntary identity changes*“

The thought experiment has been the source of many great ideas in the field of epistemology and Philosophy of Mind. From Descartes' "Evil demon to Putnam's" "Brain in a Vat" thought experiments changed the way we think about our consciousness and identity. In our thought experiment, we imagine the following situation. Twin brothers are living in different social situations. Their physical appearance is identical apart from the scar on the leg of one twin. After the accident happening at the beginning of the thought experiment, the poor brother decides to steal the identity of the rich brother. The story unfolds dramatically, which results in the threefold identity swap, one being the theft of social identity, one consensual exchange of social identity and one unwilling psychological identity change. The conclusion of this thought experiment is that our body might be more relevant for our identity (both social and psychological) than we think. The presentation of the problem of identity through "the lense" of thought experiment comes in as important because it can show us the consequences of an extraordinary situation that may be applied.

15. Gregor Moder: *Spinoza: Telo in njegov presežek*

"Ne vemo, kaj vse zmore telo, medtem ko čebujemo in razpravljamo o duši in zavesti," je zapisal Spinoza in predlagal ne le ontologijo in metafiziko, temveč tudi etiko, ki povsem zaobide tradicionalne filozofske okvire razprave o svobodnem delovanju. V tem pogledu je spinozizem zgled vsakega sodobnega filozofskega materializma, saj ponuja njegovo najbolj radikalno verzijo. Če hočemo razmišljati kot materialisti, potem moramo biti najprej spinozisti. Toda materializem še ne implicira determinizma ali fatalizma, in današnje razprave znotraj materializma se pogosto vrtijo okrog vprašanja, kako natanko opredeliti neko kategorijo - denimo kategorijo "dogodka" ali "naključja" -, ki preči materialistično razumljeno substanco in jo spravlja v razmerje samo s seboj, ne da bi pri tem to kategorijo dojeli kot neko samostojno, neodvisno substanco. Je mogoče formulacijo nečesa telesnega, kar pa, paradokсно, vendarle uhaja telesnemu redu, poiskati že pri samem Spinozovem konceptu telesa?

16. Maruša Nardoni: *Bipolarnost telesa*

Če je bilo telo v filozofiji zanemarjeno na račun uma, pa se ta dualizem v družboslovju izraža nekoliko drugače: človek kot objekt preučevanja je ukleščen med raso in religijo oz. med biologijo in različne humanizme – sekularne ali verske. Zato se je ponekod sociologija razvijala sinonimno tudi kot biologija. Telo, ki korenini v biologiji, se javlja kot podoba živalske preteklosti, humanistika pa se nato ukvarja z željami o transcendenci teh bioloških korenin, kar naj bi bilo jedro t.i. znanosti o človeku, o katerih piše Foucault. Ne glede na Foucaultov izkop in pokop človeka kot nedavnega izuma, pa menda danes 'izrekanje resnice o človeku' ne najdemo več v klasično navdahnjenih tekstih, ki povečujejo človeški razum, sposobnost refleksije in etično delovanje, ampak na nekem drugem mestu. Prispevek bo skušal kot to drugo mesto misliti molekularno

biologijo in pri tem izpostaviti telo kot prizorišče trenutnega množičnega eksperimentiranja, v katerem se odraža voljnost ljudi za intervencije na ravni genoma ali nevro-fiziologije. V tem laboratoriju nenadzorovanih pogojev, ki je družba sama, pa najdemo prerazporeditev normalnega in patološkega, saj se posameznikovo telo ne uspe dovolj hitro prilagajati zahtevam in normam družbenega sveta – uživanje nevro-kemičnih sredstev je ponekod smatrano kot predpogoj za primeren družbeni performans.

17. Nika Nikolič: *Telo kot nosilec vednosti pri Lacanu*

Lacan je tekom svojega poučevanja premeščal telo od imaginarnega do simbolnega ter nazadnje do realnega registra. V prispevku mu bom pri tem skušala slediti v relaciji do njegove vloge pri prenosu vednosti. Koncepta, ki ga izenači z verigo označevalcev. Preplet teh dveh konceptov nameravam utemeljiti na kronološkem pregledu Lacanovih predavanj. Raziskati nameravam če in kako je smiselno vzpostaviti relacijo med telesom in vednostjo, ki se potencialno zariše že v času najzgodnejših predavanj: zrcalnega stadija.

Od imaginarne predpostavljene vsebine vednosti Drugega v zrcalnem stadiju, se Lacan v 8. seminarju premakne proti konceptiji telesa kot simbolnega kalupa užitka za vednost, kar povzame v zloglasni predpostavki o »subjektu za katerega se predpostavlja, da ve«. V *Hrbtni plati psihoanalize* lahko na ravni družbene vezi opazujemo premike v vlogi vednosti pri štirih diskurzih. Predhodno nakazano, na tem mestu pa že izrazitejšo povezavo telesa z užtkom pa lahko predpostavimo na mestu matema malega a. 20. seminar vzpostavi izredno jasno ločnico med matemom kot simbolnim nosilcem vednosti matema, telesu pa prepusti nekaj neubesedljivega, agalmatičnega. Nekaj česar se ne more vedeti.

18. Žika Petaković: *The Role of Human Body in Renaissance Art and Philosophy*

In the Renaissance period between the 14th and 17th centuries, the importance of the human body in art was restored. The causes of that renewal are related to two significant tendencies that re-emerged in the philosophical thought of the time. On the one hand, the re-discovery of Greek and Latin scriptures has given rise to a new interest in the philosophical ideas of ancient thinkers. The Sophist idea of "man as the measure of all things," first formulated by Protagoras, takes on a new significance in the Renaissance. Man becomes an ideal measure whose proportions are perfect in relation to nature. The goal of art is to display its physical body as accurately as possible. On the other hand, the Christian concept of human dignity, absent in Greek and Roman philosophy, is re-interpreted by Pico della Mirandola in his famous speech "*Oration on the Dignity of Man*" and becomes the basis of Renaissance humanism. Man becomes a being that is positioned between an animal and an angel. By his creative ability, he becomes like a god. The peculiarity of the Renaissance conception of the body lies precisely in this combination of Christian and ancient philosophical ideas, which is why the Renaissance art cannot be considered as a mere renewal of Greek and Roman art.

19. Nina Petek: *O Buddhovih telesih, Uteležena filozofija med relativnim in brezpogojnim*

Filozofski diskurz budizma se je oblikoval skozi neposredno resnico izkušnje telesnega, ki je s svojimi krhkimi robovi nestalnosti ustvarila trajne zareze v ustaljenih predstavah o večnem,

substanci, metafiziki in prevrednotila trdno usidrane ideale, ki so diktirali duhovno ozračje na indijskem podkontinentu okoli šestega stoletja pred našim štetjem. Telo v svoji neposrednosti, onstran kategorij fiksnih in avtonomnih objektov, razkriva vrhovno resnico o vsesplošni minljivosti in je v svojih nenehnih preobrazbah v vseh šolah budizma pojmovan kot zibel uma, oaza vrhovne svobode, prosta spon in determinizmov. Um v zanikanju telesnega vselej ostaja v mejah relativnega, vpet v tančice iluzornih predstav, v ubranosti in harmoniji s fizičnim pa se prebija prek lastnih meja in pronica v področja vrhovnega, še-ne-doumetega.

V prispevku bomo orisali usodno Śākyamunijevo izkušnjo telesa kot bolnega, ostarelega, mrtvega in sestradanega, na osnovi katere so bili oblikovani aksiomi zgodnjega budizma, tj. budizma *theravāda*, ter ključen prehod od patoloških dimenzij telesnosti k arhetipskemu telesu Buddhe, telesu meditacije in kontemplacije, ki med drugim združuje tudi pomembne estetske elemente harmonične fizično-duhovne sinteze, ki dobi svoj najodličnejši izraz v *gandhārski* umetnosti. V osrednjem delu prispevka se bomo posvetili različnim plastem telesnosti v nekaterih šolah tibetanskega budizma (denimo konceptu iluzornega telesa, telesa sanj, mavričnega telesa), ki izhajajo iz doktrinarne osnove budizma *mahāyāna*, namreč nauka o praznini (skrt. *śūnyatā*) ter razmerja med relativno, empirično (skrt. *saṃvṛti-satya*) in brezpogojno, absolutno (skrt. *paramārtha-satya*) resnico, ter napovedujejo novo metafiziko, t. i. metafiziko telesa, ki kulminira v doktrini o treh Buddhovih telesih (skrt. *trikāya*).

20. Tamara Plečaš: *Stoicism and the body*

In Stoicism the body can be talked about from the ethical perspective especially having in mind that the Roman Stoics considered ethics to be the most important philosophical discipline. According to the Stoics εὐδαιμονία (happiness, best life or everlasting felicity) was the goal of life and ἀρετή (moral virtue) was the path to εὐδαιμονία. Moral virtue is a necessary and sufficient reason for happiness. The opposite of virtue is vice, and all the things that are neither virtue nor vice are considered to be morally indifferent things (ἀδιάφορα). In this sense, the body is also one of the morally indifferent things. In addition to being a morally indifferent thing, the body, according to the Stoic's understanding, is something that does not completely depend on us. Nevertheless, there are differences between ἀδιάφορα in that way that some morally indifferent things are more preferred than others. For example, it is preferable for a human being to have a healthy and strong body rather than an unhealthy and weak. The body has some practical value and thus it turns out that the body can indirectly affect the development of virtue. That is, although the body is morally indifferent, the way in which it is used in our daily lives is not morally indifferent. Despite the fact that the early Stoics, like Zeno, thought that, for example, no body part should be completely covered, and that both men and women should wear the same clothes, those ideas changed over time. Namely, the attitude towards the body and sexuality changes in Roman Stoicism, although the body remains, strictly speaking, only a morally indifferent thing.

21. Igor Pribac: *Telo v zahodni politični filozofiji*

Telo je koncept politične filozofije, ki je poseben v tem, da je hkrati tudi njen prvotni objekt. Od Platona naprej je politični diskurz dvojno zaznamovan s telesnostjo: zaznamovan je z zagotovitvijo gospodovanja duhovnega nad telesnim in z uporabo metafore človeškega telesa za pojasnitev

narave politične skupnosti. Ta metafora se že pri Platonu oblikuje v korporatizem, ki prek zlivanja s krščansko teorijo cerkve kot Kristusovega mističnega telesa postane vodilna socialna ideologija Zahoda. Hobbes se na metaforo družbene celote kot telesa znamenito sklicuje v podobi in besedi. Vendar je njegova filozofija v osnovi protoliberalna kritika korporatizma. Liberalizem ga kasneje teoretsko sicer porazi, vendar ga ne tudi socialno in politično izkorenini.

22. Andrea Protić: *Is the 21st Century the Century of the Body?*

The age old question of people's wants and needs have been through the years changed many times and the real problems started occurring when many industries were not meeting the needs of an individual but instead started manufacturing new ones. The focus here is mainly on the fashion industry and the way models represent individuals and their identities. The 60s emerged in a big boom, in many cultural aspects, and the individual has started to rebel against social norms in the way a certain person should look-thus emerged the body positivity movement which demands positive and accepting views of the physical body. Years later, big corporations in the fashion industry have recognized this fertile land of capital opportunity and finally decided to make all-inclusive fashion shows which make those individuals who were fighting for the right to be accepted by society into a seller's dream—they have become the perfect medium of identity selling through body image. The underlying problem is the following question—do people finally accept themselves once they are turned into a product? Does selling a body image finally make a person who they are? Is the representation of a certain kind of body image all that is needed to finally become a part of society and affirm oneself? Guided by Foucault's manner of thinking about bodies that are meant to be used as a medium of different power structures, are we now producing bodies that are meant to sell identity through body image?

23. Matija Pušnik: *Analizand #68; klinična slika neke revolucije*

V jedru vsake politične spremembe leži fundamentalno nasprotje med dogmami, ki jih ni moč zreducirati druge na drugo, saj so med seboj neizmerljive - situacija drhti ob nastopu Dogodka. Situacija je zgolj niz nekih praks, ki disciplinirajo telo in iz njega ustvarjajo subjekta. Na tem mestu lahko obravnavamo dva nivoja analize - prvič, ker je demarkacija subjekta in telesa vselej neuspešna ter ker sama subjektivacija spodleti, obstaja nekje v subjektu venomer neko travmatično. Toda, bolj zanimivo - drugič, sama praksa discipline telesa obstaja kot telo: institucije nadzorovanja in discipline, biopolitike in tako dalje, so vse zgolj organi nekega telesa. Potemtakem bi dogodek lahko brali tudi kot dez-organizacijo, postajanje telesa-brez-organov. Toda to gibanje je v svojem bistvu že nujno pogojeno z teoretsko in etično odločitvijo subjekta.

24. Dali Regent: *O zaničevalcih telesa*

Filozofija Friedricha Nietzscheja ne funkcionira znotraj tradicije dojemanja človeka kot ločenega na telo in dušo, temveč prevrednoti večvrednost duše in pritlehnost telesa kot temeljno predpostavko krščanske morale. S tem se subjekt poenoti, a Nietzschejeva filozofija, še posebej koncept Nadčloveka, ne uporablja poenostavitve 'zdrav duh v zdravem telesu' in ni zvedljiva na

nacistični ideal nadržase, prav tako pa se ne uresničuje v postmoderni ideji kiborga ali današnjem tehnološkem napredku v tej smeri.

V prispevku bom predstavila Nietzschejevo kritiko tradicije zaničevanja telesa in kako je njegova filozofija recept za preseganje tega dualizma. Ne nameravam se ustaviti pri praktičnih zagatah - npr. pri razpravljanih, kako naša družba kljub vsesplošni obsedenosti s telesnim še vedno zaničuje telo. Zanima me namreč, kako prevrednotenje sebstva - torej *tega*, ki gleda, interpretira, in izvaja nadaljnja prevrednotenja - v perspektivističnem smislu vpliva na problem univerzalizmov v filozofiji. Ideja *jaza*, duše, duha, ali česa podobno neoprijemljivega, transcendentnega in breztelesnega kot človekovega bistva, tako neverjetno prevladujoča v filozofiji, je neizbežen del problema sebstva – problema *tega*, ki gleda, *tega*, ki interpretira in piše filozofijo.

Samo bistvo sebstva kaže na to, da ne moremo vsi prevzeti ene in iste perspektive, predvsem pa, da ne bi smeli niti poskušati, saj se s tem odrekamo pomembni dimenziji filozofije. Vsaka perspektiva je umeščena; gledalca ne morem ločiti od gledanega. Interpretacija v perspektivističnem smislu ni odrt okostnjak abstraktnega potenciala, temveč utelešeno, pogosto strastno prepričanje.

25. Eszter Rembeczki: *The Role of the Body in the Cartesian Self-understanding*

If the Cartesian thinking "I" starts to analyse itself, it will make this analysis at the territory of mind. During this action it consciously eliminates the dispositions and feelings of the body. In the metaphysical level this "I" (and it's actions, functions) will prove transparent, comprehensible and understandable for itself. However, the self-understanding of a complex (soul and body) man won't be confined to the revealing and understanding of the mental factor. The main questions of my lecture: How can the intellectual "I" grasp it's own body (in this mind-body complex)? And how does this "I" conceive the outside world by the help of the intermediation of the body? Here the body appears as an extraneity or otherness, whose certain functions cannot be controlled or affected by the mind. Beyond these independent actions, the body appears as a surface (or channel) between the mind and the outside world, which filters and also deform the effect of the outside world. Similarly, it shows the inside feelings and reactions for the outside in a transformed way. While the body makes, it's activity—independently of the agreement of the mind—, it influences the moods of the soul, and the personality of the complex man. In the second part of my lecture I will examine the psychological aspects of this problem by analysing the question of unconsciousness. I will show some examples of pure physiological reasons, and some examples of accessible emotional reactions and misunderstandings, which are based on bodily memories.

26. Miha Robnik Kračun: *Empatični ples*

Včasih imamo telo, včasih smo telo. Postavljeni smo v prostor skupaj z drugimi telesi. S temi nenehno sodelujemo, soustvarjamo. Nekako jih zaznavamo in glede na njih delujemo, uveljavljamo lastne interese, uresničujemo svoje želje, sledimo svojim nagonom. Lastna pozicija je obremenjena s problemom drugosti. Samemu sebi sem lahko tuj, kot se mi drugi lahko zdi domač. Obdarjeni smo z zmožnostjo sodelovanja, z zmožnostjo razbiranja, prepoznavanja namenov drugega in

ustreznim odzivanjem nanje. Ta stik z drugostjo bom raziskoval z Merleau-Pontyjevim pojmom "medtelesnosti". Skladnost vedênja in sočasnost delovanja teles, prvobitna, izvorna empatičnost pozicioniranega, občutek vzajemnega razumevanja - so izhodiščne točke polja mojega raziskovanja.

Kako dojemamo drugega? Pregledal bom tri glavne teorije uma: teorija-teorija, simulacijska teorija in interakcijska teorija. Pri prvih dveh teorijah lahko razkrivamo podtalni kartezijanski dualizem telesa in duha. Z Merleau-Pontyjevske diktije bom argumentiral odvečnost takšnega pojmovanja, izhajajoč iz interakcijske teorije uma. Teorijo bom konkretiziral skozi prizmo plesa. Ples z drugostjo vzpostavi način komuniciranja, ki lahko poteka na telesni ravni, pred mentalno. Ples je včasih pre-reflektivna dejavnost, včasih visoko reflektivna dejavnost. Razpoloženje drugega lahko začutimo iz njegovega giba, drža, načina premikanja, pred-pojmovno. Skozi ples, kot gibno izraznost duševnega sveta, dosegamo tako usklajevanje s samim seboj, kot z drugim. Krepimo občutek utelešenosti, skladnosti s svojim telesom. Namensko premikanje nas učvrsti kot lokomotorična bitja, plesna improvizacija kot gibalno izrazje, sledeč vzgibom telesa, ima terapevtsko funkcijo. Drugih ne dojemamo zgolj kot teles s specifičnimi lastnostmi, postavljenimi v prostor, temveč tudi kot bitja namer. Jasneje oblikujemo zavest o drugosti in natančneje razbiramo njeno naperjenost. V neobremenjeni, sproščeni socialni situaciji plesa z drugim, kjer ob odsotnosti nevarnosti spustimo obrambne zidove osebnosti, se skozi gib in dotik vzajemno odpremo drug drugemu. Soustvarjamo iskren, odprt in skrben odnos, ki se zunaj plesa prenese v takšen odnos do sveta.

27. Marina Sakač: *Body modification as an individual subversive practice*

Throughout the human history, body modification as a practice has often been used as an indication of individual social status. The outcome of recent social and cultural developments in certain subcultures, such as punk subculture, is that body modification has appeared as a subversive practice opposing the 'mainstream' cultural 'ideal body'. This research proposes an informed study of these body modifications which have become a practice for obtaining individual autonomy of the body in the context of parent-child relations. The discourse of the 'ideal body' is often used to impose 'culturally appropriate' images of the body, and to restrict the individual choice to change one's body, whether as an aesthetic category, or a reconceptualization of a culturally 'inadequate' body. These 'inadequate' bodies are conceptualized as 'dirty' or 'ugly' when compared to the 'ideal beauty standard' which is considered a norm. The child-parent relation indicates that these restrictions are asserted as a means of power and control, based on the premise of parent-child inseparability, and which results in the lack of child body autonomy. The complexities of the antagonism, and the conceptualization of the body modifications that emerge from these oppositions is the main interest of this study.

28. Sara Svati Sharan: *Molk in telo*

V prispevku bom izpostavila tezo, da je molk pravzaprav komunikacija, četudi v večini primerov neuspešna - vsebuje namreč intenco "hoteti-reči", a zavoljo različnih razlogov je subjekt, ki želi nekaj izreči, postavljen v situacijo, ko mora svoje izražanje zatreti. Situacija molčanja najpogosteje ni prostovoljna, temveč je v nekaterih primerih že kar nasilni in hierarhični način discipliniranja

enega izmed 'sogovorcev'. Poskusila bom na kratko orisati specifično situacijo molčanja, ki je zgodovina ženskega molčanja: ženske so dolgo v zgodovini obstale na ravni zasebne sfere in niso bile vidne v javnem izražanju. Dolgo so obstajale na ravni nemega telesa. Dandanes pa je kljub strukturno boljši vidnosti, predvsem zavoljo izbrjane volilne pravice in dostopnosti do izobrazbe (vsaj v prostoru t.i. Zahodnega sveta), žensko telo v primerih spolnih zlorab še vedno postavljeno v pozicijo, ko je vendarle bolje molčati, kot pa izpostaviti svoj glas.

29. Miloš Ševčík & Naděžda Hlaváčková: *José Gil's Concept of "Space of the Body" as Demonstrated by Danced Movements*

In the contribution, we will deal with José Gil's concept of the space of the body, which he develops in the course of his considerations on dance in particular. We will highlight the essential features of this Gil's original concept. According to Gil, the space of the body is created by a dancer's movement. Dancer's bodily gestures invest objective space with affects, forces and tensions, they extend the body into the space and thus transform this space into the field of the extreme proximity between things and the body. In dance, this field of the space of the body is always formed by specific choreography as an inner-outer space. In this coextension of the inner space and outer space, body creates its own references, to which all objective direction must submit themselves. The transformations of the flow of affects or energies endows this inner-outer space by specific temporality and velocity, by specific dilatation, distension, folding and texture. The space of the body is also a sphere of virtuality, because dancer's body always project itself to the space, doubles itself in the space and creates series in it. We also emphasize that Gil's description of the space of the body in dance does not only show the nature of dance, but aims at the idea that dance as a caring out of the space of the body shed light on the very nature of the body invested with affects.

30. Tinkara Tihelj: *Filozofski vidiki evtanazije*

Evtanazija predstavlja aktualno družbeno vprašanje, ki se tiče mnogih področij. A v osnovi gre za filozofsko vprašanje, ki spada na področje etike. Za začetek opredeljujem ključne pojme (evtanazija, zdravniško asistiran samomor, aktivna in pasivna evtanazija). V nadaljevanju podajam in analiziram argumente za prostovoljno aktivno evtanazijo (če je moralno dopustno napraviti samomor, bi v končni fazi morali dopustiti tudi prostovoljno aktivno evtanazijo), pri čimer skušam pokazati, da ni razumnega razloga za njeno nesprejemanje. Nato sem se osredotočila na razlikovanje med aktivno in pasivno evtanazijo ter skupaj z J. Rachelson pokazati, da ne gre zavračati pasivne evtanazije ali se pretvarjati, da ta pojem ne obstaja. V nadaljevanju problematiziram t. i. argument spolzke strmine, ki se mnogokrat pojavlja v literaturi za zavračanje koncepta evtanazije (sprejemanje evtanazije naj bi nas pripeljalo do množičnih morij, kot naj bi se to že nekoč že zgodilo v nacistični Nemčiji) pri tem, da gre za očitno logično zmoto in je argument kot tak nerelevanten. Izpostavila sem tudi Hipokratovo prisego, ki še danes nekaterim predstavlja legitimno referenco. Na kratko tudi omenjam Slovenijo v okviru prizadevanja za legalizacijo evtanazije, kjer je v prejšnjem in letošnjem letu (2018, 2019) na tem področju vzniknilo mnogo člankov, knjig, simpozijev v zagovor te ali one pozicije (za legalizacijo ali proti njej). Za konec navajam primer Nizozemske kot države, kjer je legalizirana prostovoljna aktivna evtanazija.

31. Tina Tomšič: *Slikati politična telesa: slikarstvo Tine Dobrajc*

Ženske so imele v umetnosti zgodovinsko gledano drugotno vlogo. Prve slikarke srečamo ob iztekajočem obdobju renesanse, vse do sredine 20. stoletja in razvoja feministične umetnosti pa lahko trdimo, da so ostale na obrobju. Kljub temu pa so bila ženska telesa (ženska kot objekt) v umetnosti pogost in zelo popularen motiv, torej so bile ženske v historičnem slikarstvu prisotne zgolj kot gledani objekti. Žensko telo kot objekt je tako povezano predvsem s pogledom moškega in je v umetnosti tradicionalno zgolj pasivno, ženske, pa so v med mojstri prava redkost. Slikarstvo Tine Dobrajc nam na žensko telo ponuja nov pogled. Pri interpretaciji njenega slikarstva moramo razumeti, da slike Dobrajc niso zgolj feministične slike, vendar lahko v njenem razumevanju in prikazovanju ženskega telesa lahko razberemo tudi feministične vidike. Tinine slike združujejo tradicijo velikega historičnega slikarstva z aktualno političnimi tematikami, ob enem vpeljuje tudi lokalno mitologijo, etnične (ženstvene) simbole kot je na primer avba ali pa idrijska čipka, za prizorišče pogosto izbere tudi pokrajino, ki jo lahko razumemo kot lokalno. Upodobljenke na njenih slikah so akterke dogajanja. Tina slika ne pasivnih ženskih (golih) teles, temveč aktivna, politična telesa.

Čemu politična telesa? Po Nancyju so politična telesa označevalci krožnosti: telo naj za svoj smisel vzame skupnost (npr. institucije), skupnost pa za svojega telo (kralja, zbor). Ta napetost telo-skupnost je tista, ki proizvaja potrebo po političnih telesih in jih tudi vzdržuje. Ker je Tina Dobrajc slikarka in ker primarno govorim o njenih slikah, na katerih upodablja telesa (prav tako velja slikarstvo v nancyjevskem smislu za umetnost telesa, kjer ni nič drugega kot kože, umetniško delo pa se nas dotika, pa čeprav zgolj na duhovni ravni), lahko govorimo tudi o tem, da so njene upodobljenke inkarnirana politična telesa.

32. Cvetka Hedžet Tóth: *Onaravljena etika – etika človekova druga narava*

Ne etika kot človekova proti narava ali onenaravljena etika. Friedrich Nietzsche je podobno kot Arthur Schopenhauer zahteval od etike, da je najprej izpolnjena z življenjem, in nikakršna, še tako vzvišena resnica, nima pravice življenja omejevati in ga hromiti. Schopenhauer in Nietzsche si prizadevata za etiko iz življenja »tostran življenja« in ne za etiko proti življenju »onstran življenja« – Nietzschejev odziv je dosledna nadgradnja Schopenhauerja in učitelj si ne bi mogel želeti boljšega učenca. Tako Nietzsche v etiko vnaša načelo, ki mu pravi »naturalizem«, ki v imenu kakšne višje poduhovljenosti ne bo več izganjal čutnosti, in smrtno sovraštvo do čutnosti, vsega telesnega – zaničevalci telesa – je sovraštvo poduhovilo do te mere, da ga najdemo vsepovsod, celo na področju politike. Protinaravna morala se obrača proti instinktom življenja, celo kot »glasna in nesramna obsodba teh instinktov.« Iz tega izhaja, da je protinaravnost morale »zanikanje volje do življenja«. Onenaravljenost moralnih vrednot je pripeljala do določenega tipa človeka, dobrega človeka, ki je v bistvu tiran, in ta tiranija dobrote pomeni predvsem to, da je človek »iz nekega sredstva za življenje naredil merilo za življenje«, človek kot »dobri človek« sploh nima sebe več za cilj, kajti cilj je samo še predpisana morala dolžnosti. Človek sam se razoseblja in živi v razmoraliziranem svetu, ki je moralo dobesedno razmoraliziral.

33. Nesa Vrečer: *Do atoms have bodies?*

In the following presentation, we will try to pinpoint the materiality of atoms in the atomistic theories of Epicurus and Lucretius through the doctoral thesis of Karl Marx. Materialism in atomism cannot be explained with the classical explanations of materialism, posited by Descartes—matter being passive, idea being active. Materialism in Antiquity was active, vitalist. We will examine two focal points of atomism—one put forth by Democritus, and the second by Epicurus. The first is the postulate of atomism—being is split, not unified, as was the prevalent thought in Ancient Greece. The non-being in atomism is as real as the being; therefore, the entity is divided into itself and an emptiness. The move from unification was one of the key points in Hegel's dialectics. The second point shall be *clinamen*, central to the atomism of Epicurus. The slight declination of falling atoms causes collisions between atoms and the beginning of the entire known universe. What will follow will be the bodily expression of atoms, which are meteors in the Epicurean theory. We will try to transpose said materiality into human form—into the Rousseauian forest of the first part of *Discourse on the Origin and Basis of Inequality Among Men* and his atomistic view on the beginning of humankind and society. Can we still apply Marx's Hegelian reading of atomism on one hand and Althusser's aleatory materialism to the atomic humans roaming around Rousseau's forest.

34. Goran Vujkov: *Soma sema psyche - Platonization of the body and Hellenic understanding of the soul-body relationship*

According to the Hellenic spiritual situation, we can observe that the question of the body is never considered on its own, precisely it is always asked in relation to the soul. As such, we can notice that the body, in a general overview of the habitual and philosophical thought of the time, was subjugated, neglected, viewed as unstable in relation to the soul that had primacy. In general, the spiritual, not only the soul, was superior to the physical, material, transient, perishable etc. The Hellenic concept of the body, that is, the soul-body relationship, grows on this foundation. The tradition of understanding of this relationship, from the Homeric period to the classical period, shows a constant that occurs throughout most of the philosophical conceptions of the time. The author will endeavor to present this constant as a *Zeitgeist* of ancient Greek times in understanding this problem. Orphic teachings and their understanding of the body as a prison, the tomb of the soul, the Pythagorean philosophy that inherits the Orphic cult, through Cynicism and finally Plato, we see the specific idea that runs through these theories. It is the author's intention to show that it was Plato who systematized this cultural heritage and gave it a comprehensive philosophical framework and thus predetermined an understanding of this problem that would necessarily condition the development of Western European thought, which was reflected in the Middle Ages and the Renaissance.